

ПРЕС КЛИПИНГ

14-15. новембар 2015.

НАСЛОВИ

"Прва петолетка" пред гашењем (стр.2)

ФЦА коначно уводи трећу смену у Крагујевцу (стр.3)

Српске болничарке на европским клиникама (стр.4)

Синдикат предшколског васпитања штрајкује у петак и тражи повећање плате (стр.5)

Синдикат предшколског васпитања штрајкује у петак (стр.6)

Свака власт против просветара (стр.7)

Удружења новинара: Закони који су протерали државу из медија су противуставни (стр.8)

И из вртића траже једнократну помоћ и повишицу плате (стр.9)

Лекари најчешће одлазе у Немачку и на Блиски исток (стр.11)

"Магнохром" чека купце (стр.12)

Зашто повишице нису могле бити веће (стр.13)

Раст запослености не утиче на стандард (стр.15)

Преко 40 одсто запослених прима део зараде на руке (стр.17)

Привредни раст у Србији 0,5 одсто (стр.18)

Странци гледају зараду, а не развој (стр.18)

"Прва петолетка" пред гашењем

Извор:РТС

Међу седам од 17 предузећа која ће до краја године остати без заштите државе је и трстеничка "Прва петолетка". Највећи привредни систем у Поморављу, једини произвођач комплетног програма хидрауличних и пнеуматичких уређаја на Балкану, после 66 година, практично је пред гашењем. У току је изјашњавање 1.800 радника за социјални програм, који се не односи на раднике наменске производње.

Радници "Петолетке" немају много времена за размишљање. Понедељак је крајњи рок да се изјасне да ли прихватају социјални програм.

"За нас то је један болан тренутак нажалост који је морао да се деси јер је 2010. покренут процес реструктурирања који није ни започет и тако није ни завршен. Нажалост, једина мера која мора да се примени на све раднике то је технолошки вишак, значи социјални програм", каже председник синдиката "ПП Хидраулика" Драган Станишић.

Радник Ненад Станишић каже да до данашњег дана није веровао, да је добио папир да потпише да ли хоће или неће социјални програм. Каже да издржава двоје деце, жену, мајку, и да не зна шта ће.

За пословодство, дилеме нема.

Генерални директор "Прве петолетке" Љубисав Панић каже да за сада немају могућности, да финансирају у нову производњу и нову опрему.

"Пословање у условима када немате заштиту државе скоро да је немогуће јер ће наступити блокаде, принудне наплате, принудна извршења", каже Панић.

Представници локалне самоуправе сматрају да би, уместо за социјални програм, средства требало усмерити за набавку нове опреме, јер постоји тржиште на које "Петолетка" и данас пласира 75 одсто производње.

"Сматрамо да је то много боље решење него да сви радници узму отпремнину и фабрика оде у стечај, да спасимо што је данас остало у 'Првој петолетки'. У супротном, имаћемо 2. 000 запослених радника на улици", каже председник општине Мирослав Алексић.

Мештани Трстеника данас се са сетом сећају неких бољих времена када је Петолетка имала више радника него сам град.

Садашњи руководиоци уз подршку ресорног министарства покушавају да после спровођења социјалног програма продуже живот некадашњем гиганту тако што ће основати конзорцијум радника, закупити хале и машине и очувати производњу од које се некада добро живело. Да ли ће у томе успети, знаће се првих дана наредне године.

ФЦА коначно уводи трећу смену у Крагујевцу

Извор:Бета

Како јавља Бета, радници фабрике ФЦА (Фиат Цхруслер) у Крагујевцу враћају се на посао у све три смене у понедељак, 16. новембра, после једнонедељне паузе због недостатка посла и смањене тражње аутомобила, речено је у Самосталном синдикату те компаније.

Председник Самосталног синдиката ФЦА Србија Зоран Марковић је рекао да су због недостатка посла радници фабрике аутомобила у Крагујевцу, у којој се производи модел 500Л, од средине септембра почели да иду на плаћена одсуства.

"У октобру је свака друга седмица била нерадна, тако је почео и новембар. Сада се у фабрици раде недељни планови, па смо благовремено обавештени о томе када се неће радити", рекао је он.

Марковић је додао да је фабрика при крају реализације плана производње за ову годину, као и да је познато да ФЦА не производи за залихе, већ према потражњи.

"Проблем је што нема најављеног извоза на руско тржиште, а смањена је потражња аутомобила на северноамеричком тржишту", рекао је председник Самосталног синдиката ФЦА Србија.

Према његовим речима, у фабрици у Крагујевцу ће ове године бити двоструко више нерадних седмица него 2014. године.

"Једино решење је, много пута смо на то указивали и представницима Владе Србије, у производњи другог модела у Фијатовој фабрици у Крагујевцу. Без тога нема континуитета производње, нити њеног повећања", рекао је Марковић.

Он је подсетио да се, уз пуно радно ангажовање у све три смене, у крагујевачкој фабрици компаније ФЦА Србија, произведе 12.000 аутомобила месечно.

У тој компанији, у којој су власници италијански Фијат и Влада Србије, ради 3.100 запослених.

Српске болничарке на европским клиникама

Аутор: М. Каровић

Ако се настави тренд њиховог одласка из земље, ускоро ће болнице и домови здравља у Србији остати без медицинских сестара и техничара, а пацијенти без неопходне помоћи и неге. У великом броју одлазе и лекари, али ово је прича о кадровима без којих је незамисливо функционисање сваког озбиљног здравственог система.

Председник Синдиката медицинских сестара и техничара Србије Драган Бисенић каже да матична комора дневно прими од два до пет захтева за потврду о дипломи и лиценци или у просеку 1.000 захтева годишње. Међу њима је много медицинских сестара са завршеном високом школом. Убрзано похађају и часове страних језика како би што пре стекле што боље предуслове за место у некој од европских или светских болница.

Нису само ниске плате и брига за егзистенцију мотив њиховог одласка из земље.

- Немогућност запослења, стагнирање у професионалном развоју, нерегулисано школовање, изостанак награђивања, одсуство перспективе само су неки од разлога зашто се велики број медицинских сестара одлучује за одлазак у иностране клинике. Ипак, материјални фактор је највећи - признаје за "Вести" Драган Бисенић.

Мајстори, мајстори

- Рационализација у здравству има и другу страну. Може да се деси да, на пример, због пуцања обичне славине или квара на апарату, стане операција, а ми нећемо имати никога да то поправи у том часу. Зато је немедицинско особље од виталног значаја за наше застареле системе, апарате и опрему у болницама - указао је Бисенић.

Он додаје да сестре до посла долазе релативно лако, пре свега зато јер имају адекватно стручно знање.

- Дипломе су им сада усаглашене са захтевима и стандардима Европске уније. Због искуства и вештина које поседују лако се уклапају тзв. западни систем - објашњава за "Вести" Бисенић.

Држава не чини ништа да заустави одлив медицинских кадрова, иако је у њихово образовање уложила много.

- Испада да школујемо кадрове за извоз, и то бесплатно и на штету грађана и здравства уопште које остаје без квалитетних и младих радника - подсећа саговорник "Вести".

Он указује на чињеницу да је у последње време у здравству запослење добило мање људи него што их је отишло у пензију. При том и ова делатност, као и друге у јавном сектору очекује тзв. рационализација која подразумева отпуштање вишкова, односно отказе.

- Цела ова ситуација отима се контроли. Уколико држава има неки план, треба то јавно и да каже. Како ствари за сада стоје, све иде ка томе да се здравство приватизује. На наше примедбе нико не одговара и не показује жељу да дођемо до заједничког решења проблема - рекао је за "Вести" Бисенић.

Директорка Високе здравствене школе у Земуну, проф. др Анђелка Лазаревић сматра да се одлив сестара и техничара може спречити само отварањем нових радних места.

- Нико од њих не би волео да иде у иностранство ако не мора. У свакој професији, па и нашој, човек се осећа јадно када му није омогућено да зарађује за живот - каже за "Вести" др Лазаревић.

Колико је лоше стање у држави, сведочи и ниподоштавајући однос грађана према здравственим радницима.

- Висока незапосленост изазива и опште незадовољство, па тако и пацијенти бурно реагују на здравствене раднике, не водећи рачуна о томе шта се све од њих тражи и са каквим стресовима се суочавају док раде - приметила је наша саговорница.

Са 300 на 2.200 евра

У Србији просечна плата медицинске сестре износи око 300 евра. У иностранству оне са завршеном средњом школом могу да раде као болничарке и имаће зараду од 1.200 до 1.700 евра. Сестре са високим образовањем могу да зараде и до 2.200 евра.

Синдикат предшколског васпитања штрајкује у петак и тражи повећање плате

аутор: АП извор: Бета

Самостални синдикат предшколских установа упутио је данас писмо председнику Владе Србије и обавестио га да ће у петак, 20. новембра, протестовати испред Владе Србије, због лоших материјалних услова.

"Протест ће се одржати у петак, 20. новембра 2015. године испред зграде владе са почетком у 11 сати и трајаће све док председник владе Александар Вучић не прими представнике Синдиката на разговор у вези са захтевима", каже се у саопштењу Синдиката.

Како се наводи, запослени у предшколским установама захтевају једнократну новчану исплату у износу од 7.000 динара, повећање плата од јануара 2016. године за четири одсто и смењивање министра просвете, науке и технолошког развоја Срђана Вербића због "неодговорног и игнорантског односа према проблемима у предшколској делатности".

Скупштина Србије расправљала је у четвртак о исплати једнократне новчане помоћи од 7.000 динара за све запослене у основним и средњим школама, као и у вишем и високом образовању.

Министар финансија Душан Вујојић најавио је након ревизије аранжман са Међународним монетарним фондом да ће плате просветним радницима бити повећане за четири одсто. Он је појаснио да то неће обухватити запослене у предшколским установама, као ни једнократна помоћ, јер у предшколске установе у надлежности локаних самоуправа, а да се просветарима плате исплаћују из републичког буџета.

Синдикат предшколског васпитања штрајкује у петак

Извор:Бета

Самостални синдикат предшколских установа упутио је данас писмо председнику Владе Србије и обавестио га да ће у петак, 20. новембра, протестовати испред Владе Србије, због лоших материјалних услова

"Протест ће се одржати у петак, 20. новембра 2015. године испред зграде владе са почетком у 11 сати и трајаће све док председник владе Александар Вучић не прими представнике Синдиката на разговор у вези са захтевима", каже се у саопштењу Синдиката.

Како се наводи, запослени у предшколским установама захтевају једнократну новчану исплату у износу од 7.000 динара, повећање плата од јануара 2016. године за четири одсто и смењивање министра просвете, науке и технолошког развоја Срђана Вербића због "неодговорног и игнорантског односа према проблемима у предшколској делатности".

Скупштина Србије расправљала је у четвртак о исплати једнократне новчане помоћи од 7.000 динара за све запослене у основним и средњим школама, као и у вишем и високом образовању.

Министар финансија Душан Вујојић најавио је након ревизије аранжман са Међународним монетарним фондом да ће плате просветним радницима бити повећане за четири одсто. Он је појаснио да то неће обухватити запослене у предшколским установама, као ни једнократна помоћ, јер у предшколске установе у надлежности локаних самоуправа, а да се просветарима плате исплаћују из републичког буџета.

Свака власт против просветара

Аутор: В. Андрић

- Скупштинску расправу о једнократној помоћи просветним радницима опозиционе политичке странке искористиле су за обрачуна са владајућом СНС и личну промоцију, слажу се представници синдиката образовања. Они указују да су и власт и опозиција злоупотребиле просветне раднике и њихов тежак материјални положај за сакупљање политичких поена.

У очи посебно упада то што су најватренији "браниоци" интереса запослених у образовању управо они који су били на власти 2011, у време великог штрајка у школама и што су се на идентичан начин као и садашња владајућа гарнитура односили према захтевима просветара. Тада је за време власти Бориса Тадића (ДС) премијер био Мирко Цветковић, а министарка финансија Дијана Драгутиновић. У међувремену су многи променили странку, али и политичку реторику.

Данас, Марко Ђуришић из Тадићеве СДС, поручује да је једнократна помоћ за просветаре од 7.000 динара "фарса и игранка", "стављање целе економије владе у функцију добијања подршке на изборима", те да "врећа оне који вредно раде". Портпаролка ДС Александра Јерков оценила је да је предлог о једнократној помоћи просветарима демагогија, називајући владајућу коалицију политичким кукавицама, јер нису имали храбрости да реше проблеме запослених и расхода у јавним предузећима и владиним агенцијама, него узимају од просвете и здравства. Зоран Живковић, некадашњи члан ДС, а данас лидер Нове странке, поручио је да су владине мере срамне и да је све то "фарса која не сме да остане без одговора".

- Не само да су нас искористили, просветни радници су злоупотребљени у скупштинског расправи о допунама Закона о буџету. И ова и све претходне власти од 2000. године су имале исти однос према просвети и просветним радницима. Њима за политиканство и лагање није потребно образовање - каже за Данас Томислав Живановић, председник Гранског синдиката просветних радника "Независност".

Он подсећа да је штрајк 2011, завршен потписивањем споразума који тадашња влада није поштовала, а исто се догађа и са споразумом парафираним после петомесечног протеста просветара прошле школске године.

Живановић одбацује тврдње премијера Александра Вучића да су синдикати тражили да износ једнократне помоћи буде 7.000 динара.

- Просветни радници су током годишњег одмора остали без 2.000 динара, тако да помоћ није 7.000 већ 5.000 динара. Преко овога нећемо лако прећи и тражићемо обештећење за запослене у основним, средњим школама и домовима ученика - поручује Живановић и пита "докле ће просветни радници добијати помоћ, а не награду за свој рад".

Коментаришући наступ опозиције у парламенту, Миодраг Сокић, дугогодишњи председник Форума београдских гимназија, каже да тај синдикат не прави разлику између бивше и садашње власти.

- То што су и власт и опозиција схватиле да је ова тема довољно политичка да о њој говоре значи да су захтеви просветних радника оправдани, а то нама иде у прилог. Није лако натерати посланике да говоре о образовању. Плате запосленима у овој делатности су последњи пут значајније подигнуте 2009, али то није дуго трајало, јер није урађено системски. Од тада се положај образовања константно урушава - сматра Сокић.

Михаиловић: Није изненађујуће

За социолога Срећка Михаиловића понашање опозиције није изненађење. "Мислим да овде није реч о злоупотреби. Свуда у свету, па и код нас је уобичајена појава да имате политичку оријентацију једног типа ако сте на власти, а другог ако сте изван ње. Од тога да ли сте на власти или не зависи да ли сте за или против. Таква је политика свуда у свету", истиче Михаиловић, иначе председник Центра за развој синдикализма.

Удружења новинара: Закони који су протерали државу из медија су противуставни

Извор: Танјуг

Власт и медијска заједница протерали су државу из медија противно Уставу Србије, а закони којима је то омогућено нису у интересу јавности, већ су писани за потребе финансијско-политичког лобија саопштили су Синдикат новинара Србије (СИНОС) и Професионално удружење новинара Србије (ПРОУНС).

Како се наводи у отвореном писму СИНОС-а и ПРОУНС-а Европској комисији, Мисији Европске уније у Београду, Светској федерацији новинара и Европској федерацији новинара, такви закони довели су до гашења Националне новинске агенције Тањуг уз образложење да то "захтева Брисел".

Синдикат и професионално удружење новинара истакли су да је годину и три месеца од доношења "реформских закона" медијском сценом Србије влада апсолутни хаос у којем су медији претворени у оружје медијског подземља и прикривених власника, док новинарство тоне у потпуни мрак.

СИНОС и ПРОУНС су подсетили да је државна агенција Тањуг одлуком Владе Србије, престала да постоји, која је донета на основу Закона о јавном информисању и медијима и Закона о Тањугу.

Међутим, како истичу та новинарска удружења, много је оних који верују да је намера законописца била да се Тањугу не дају никакве шансе да преживи.

СИНОС и ПРОУНС су истакли да је врхунски цинизам покушај Министарства културе и информисања и Агенције за приватизацију, који су били надлежни за спровођење и праћење процедуре продаје Тањуга, да сву кривицу сада пребаце на запослене у Тањугу.

"Вест да се гаси државна агенција никог није оставила равнодушним. Јавност је бурно реаговала указујући да Србија остаје без важног извора информисања. Тањугу је подршка стигла и од колега бројних светских новинских агенција које не крију да су запрепашћене потезом српских власти", наводи се у отвореном писму.

Како се додаје, није јасно која ће формула спасити Тањуг, али једино решење је хитна измена медијских закона.

СИНОС и ПРОУНС су истакли да је забрана држави, односно локалној самоуправи, да оснива медије у супротности са чланом 50. Устава Србије, због чега су пре више од годину дана та два удружења поднела Иницијативу Уставном суду, на шта још није стигао одговор, иако та законска одредба има изузетно штетно дејство на медије националних мањина.

Медијски закони, како се додаје, у супротности су и са Медијском стратегијом коју је усвојила Влада Србије, а која предвиђа постојање шест регионалних јавних сервиса у централној и јужној Србији.

СИНОС и ПРОУНС истичу и да је Закон, супротно претходном, дозволио фирмама из оф-шор зоне да оснивају медије, чиме су прави власници медија и њихови интереси сакривени од јавности.

Спорно је и финансирање, јер је Закон омогућио само медијским удружењима која су се залагала за приватизацију медија да имају своје представнике у комисијама које су расподељивале новац грађана Србије, наводи се у отвореном писму.

"Посебно желимо да укажемо на то да ови закони нису у интересу јавности већ су писани за потребе финансијско-политичког лобија уз подршку одабраних удружења. Новинарске организације и асоцијације које су се противиле оваквим законским решењима биле су у старту дискриминисане тиме што им је ускраћено да учествују у раду тела која су припремала законе", закључено је у писму СИНОС-а и ПРОУНС-а.

ПОЛИТИКА ONLINE

И из вртића траже једнократну помоћ и повишицу плате

Аутор:Сандра Гуцијан

Када нам је смањивана плата, речено нам је да смо део просвете, а сада када нас је заобишла и једнократна помоћ и повећање зарада, одговорност се пребацује на локалну самоуправу, кажу у синдикату

Самостални синдикат предшколског васпитања и образовања Србије заказао је за 20. новембар протестни скуп испред Владе Србије. Окупљени ће у име 23.000 запослених у овој области затражити да премијер Александар Вучић прими представнике синдиката, како би се разговарало о исплати једнократне помоћи и повећању плата.

Љиљана Киковић, председница наведеног синдиката, каже за наш лист да је држава заобишла запослене у предшколским установама који такође припадају просвети, а при том раде у пребукираним вртићима са најосетљивијом категоријом деце.

– Када нам је смањивана плата, речено нам је да смо део просвете и да треба да поднесемо терет штедње као и сви остали у просвети. Сада, када се повећавају плате, нас је једнократна помоћ и повећање плата заобишло, јер се одговорност пребацује на локалну самоуправу. Зато тражимо једнократну исплату у износу од 7.000 динара за све запослене у предшколским установама, повећање плата од јануара 2016. године за четири одсто и смену министра Срђана Вербића због неодговорног и игнорантског односа према проблемима у предшколској делатности – каже Киковићева.

Од 23.000 запослених у 165 предшколских установа, више од 10.000 су васпитачи, а медицинских сестара је око 3.500. Они имају само један синдикат, са око 9.000 чланова, а пошто су плате у надлежности Министарства локалне самоуправе, нису били у могућности да се са четири репрезентативна синдиката просветних радника боре за своје интересе током преговора са министром Вербићем.

На незавидан положај запослених у предшколским установама указали су и проф. др Томислав Живановић, у име ГСПРС „Независност“, као и Синдикат образовања Србије. СОС је затражио од владе, тј. министара просвете и финансија, да пошаље обавезујуће упутство локалним самоуправама да у складу са могућностима исплате једнократну помоћ запосленима у предшколским установама, јер они у неким местима примају мање плате од запослених у школама.

Киковић, која је и сама васпитач, каже да су слали писма на адресу неколико министара и премијера, обијали прагове оба министарства надлежна за предшколце, али без успеха.

– Буквално немамо коме да се обратимо, а на локалу раде са нама шта хоће, што се најбоље види по платама. Оне су 40.000, то је законски минимум и ми смо изједначени са учитељима у основним школама, али је проблем у локалним самоуправама које плате не исплаћују, чак и када им држава пребаци новац. Запослени у вртићима у Зајечару, примера ради, тек су добили последњи део маја, а општинари су себи исплатили плате – наводи Киковић.

Њена колегиница, Дивна Лакићин, која ради у ПУ „Дечија радост“ у Панчеву, истиче да је главни проблем велики број уписане деце, ван свих законских норматива.

– Пре неколико година је уведена инклузија, што је повећало број малишана, али истовремено држава није обезбедила асистенте. Тако се дешавају ситуације да у групи имамо по двоје-троје деце са проблемима у развоју, па се сами, без помоћи асистената сналазимо како знамо и умемо – каже Лакићин.

Она као пример наводи Канаду или Норвешку, где су у групама од осморо до десеторо деце, а у Србији су уобичајене групе од 45 деце, нарочито у Београду.

– У Панчеву и у вртићу у ком радим услови рада су задовољавајући, имамо редовне плате и релативно смо добро опремљени. Имамо среће да радимо у објекту који је велики, наменски грађен, али није тако у већини случајева. У Нишу је, рецимо, катастрофа. Људи су разочарани и осећају се лоше јер испада као да ми нисмо просвета – истиче ова васпитачица.

По мишљењу саговорнице, која је и члан Одбора предшколских установа ГСПРС „Независност“, држава би озбиљно морала да се позабави овим сегментом образовања и да већ једном одреди коме предшколство припада, а не да их шетају између Министарства просвете, локалне самоуправе или Министарства за борачка и социјална питања, под чијом „капом“ су такође били.

Васпитачи који раде у вртићима у Београду кажу да је тачно да они имају редовне и мало веће плате у односу на остатак Србије, али додају и да су ван Београда бољи услови рада, јер су групе са мањим бројем деце. Као пример наводе и ситуацију од пре неколико година када су радиле са по 30 деце у групи, што је такође било јако тешко, а да данас имају више од 40, што значи да нема шансе да се са сваким дететом ради индивидуално.

– Није тачно да се ми по читав дан само играмо, иако то јесте битан део нашег рада. Као да сви заборављају да се деца не рађају са седам година и да образовање не почиње од првог разреда – истиче Дивна Лакићин.

На наше питање да ли постоји могућност да се повећају плате и запосленима у предшколским установама, у Министарству просвете су нам објаснили да су оснивачи јавних предшколских установа локалне самоуправе и да „основица за обрачун и исплату плата у предшколским установама не може бити нижа од основице за обрачун и исплату у основном образовању и васпитању“. Она, међутим, „може бити увећана из средстава која оствари установа или јединица локалне самоуправе“.

У буџету Републике Србије обезбеђују се средства за припремни предшколски програм у години пред полазак у школу.

Лекари најчешће одлазе у Немачку и на Блиски исток

Извор: Танјуг

БЕОГРАД – Око 2.000 лекара је током ове и прошле године затражило сертификат Лекарске коморе Србије (ЛКС) који им је неопходан за рад у иностранству, изјавила је данас директорка ЛКС Весна Јовановић наводећи да доктори најчешће одлазе у Немачку и земље Блиског истока.

„Тренд је поражавајући, 2012. године сертификат је тражило 247 лекара, ове године је 1.000 њих пожелело да оде из земље, а претходне исто толико”, рекла је Јовановић на конференцији „Листе чекања и приватни здравствени системи Србије“.

Она је подсетила да ЛКС нема податке колико је њих и отишло из земље, прецизирајући да у Србији ради 33.000 лекара имају дозволу за рад, односно, око четири доктора на 1.000 становника, што је у рангу светских стандарда.

Према подацима Коморе, највише лекара одлази у Немачку, јер је тамо начин нострификације дипломе административна ствар и, уколико знају немачки, у тој земљи могу са лакоћом да почну да раде.

Јовановић је додала да специјалисти и субспецијалисти одлазе и у земље Блиског истока, јер су тамо изузетно добро плаћени.

„Њихов број није велики, али често имамо по једног субспецијалисту и кад он оде нема ко да га замени, тако да њихов одлазак ремети функционисање система”, упозорила је она.

Она је као проблем, навела и чињеницу да се тренутно 2.500 лекара налази на бироу НСЗ, док се истовремено говори о мањку лекара.

Јовановић је истакла и да од 2000. до 2010. године није давана ниједна специјализација, а резултат је одређени број лекара између 30 и 40 година који немају специјализацију.

Према њеним речима, више од 70 одсто лекара специјалиста чине старији од 57 година, те постоји опасност да неће имати ко да их замени кад оду у пензију.

„Све нас то брине и можда је ово последњи тренутак да се замислимо и направимо одговарајућу стратегију”, закључила је Јовановић.

“Магнохром” чека купце

Аутор: М. Дугалић

За Фабрику ватросталног материјала постоји више купаца, док ће погон елетротермичких производа највероватније отићи у стечај

Краљево – Кад се из „Магнохромових” димњака завијори дим – читаво се Краљево радује. Чак и строги „чувари” екологије. Јер, то је знак да се тамо нешто ради. Бар на кашичицу. Тако је и ових дана. Пуши се један од три фабричка димњака. У току је последња кампања производње синтер магнетита за ову годину. Кад се свеукупна овогодишња количина производа сабере биће то око осам хиљада тона синтера, који је углавном продат иностраним купцима.

Приходовано је око 2,5 милиона евра. Многи ће одмах рећи да је то занемарљиво, нарочито у поређењу са годинама када су се димила сва три димњака и овде производило око 120.000 тона ветросталног материјала, који је испоручиван купцима чак и преко океана, у Америку.

Може ли та фабрика, после неуспешне приватизације и суноврата, да крене путем опоравка. Многи су уверени да је то могуће, јер поседује своје руднике и тражен производ, али је главни „кључ” нова приватизација. Зато је недавно вест са говорнице локалне скупштине како је, наводно, прекинут процес продаје бар једне фабрике овде унела прилично забуне.

– Ми такву информацију немамо, а ваљда би од Агенције за приватизацију били обавештени. За сада могу рећи да тај поступак тече. Расписани тендер се завршава 2. децембра. Верујем, бар према ранијим писмима о заинтересованости, да има најмање четири озбиљна купца. То подразумева да међу њима нису они који би да овај простор и хале искористе за другу делатност, већ да наставе исту производњу.

То значи и нове инвестиције и знатно већи обим производње, а цена имовине фабрике која се продаје није висока. Сматрам да је 4,9 милиона евра за ову фабрику прихватљив износ – истиче Ђорђе Косановић, директор „Магнохрома”.

Тренутно у овом погону ради око педесетак радника, а у другој „Магнохромовој” фабрици, у погону елетротермичких производа, запослено је 125 радника и при крају је производња термоакумулационих пећи за ову годину. Но, приватизација те фабрике је знатно компликованија, после прве неуспешне приватизације, пре четири године. И нови такав покушај је пропао, а сада су се испречили судски спорови са бившим власником, индијском компанијом „Глобал стил”.

Они су тужили „Магнохром” тражећи да фабрику електротермичких производа упишу као својину, будући да су банкарски кредит који су подигли исплатили, а у хипотеку, док су били власници, дали ту имовину. Кредит су по налогу суда вратили па сада траже да им фабрика припадне. Насупрот томе, „Магнохром” их, код Вишег привредног суда у Београду тужи за сву штету коју су овом краљевачком предузећу нанели док су тамо газдовали. Тако док се сви ти спорови не окончају нема ни расписа приватизације.

– Тај производни део највероватније ће отићи у стечај и онда из тог поступка приватизован. Јер, другачије не може и ми већ сада припремамо неки вид социјалног програма. Тако мора, али то не значи да ће та фабрика отићи и у пропаст, јер има добар производни програм чији су производи тражени и на домаћем а и иностраном тржишту – објашњава нам Косановић.

Зашто повишице нису могле бити веће

Аутор: Аница Телесковић

Расходи за камате до године већи за 15 милијарди динара, чиме се Србија по том трошку у БДП изједначава са презадуженом Грчком

Ако је ситуација у српском буџету тако добра, као што то кажу овдашњи државни званичници, али и представници Међународног монетарног фонда (ММФ), па и осталих финансијских институција, зашто онда повећање плата и пензија није могло да буде веће? Шта је то још труло у нашим билансима и због чега раст стандарда не може да буде већи? Другим речима, ако је буџет као апотека зашто су, онда, повишице мање него за лек?

Нема много тајни. Имамо превелике издатке за камате за старе дугове. У овогодишњем буџету они достижу 131 милијарду динара (1,1 милијарду евра) што је више од појединачних трошкова намењених за образовање, здравство, војску или полицију, на пример. Комплетна социјална заштита, где су укључена дечја заштита, ученички стандард, избеглице и расељена лица, ове године буџет кошта 126 милијарди динара.

Када је српској јавности саопштавао да ће лична примања грађана и пензионера бити повећана, Џејмс Руф, шеф мисије ММФ-а, пажљиво је бирао речи. Прво је похвалио Србију због добрих резултата у буџету, истичући како је минус у каси знатно мањи од плана. Затим је истакао је „побољшање фискалне ситуације до сада, уз планирано повећање акциза на гориво, отворило простор за скромно повећање пензија у 2016, као и за одређена циљана повећања зарада”.

„Влада је желела да то повећање буде и веће, али то у овом тренутку није могуће”, рекао је Руф. За то је навео неколико разлога. Прво циљ трогодишњег програма који Србија има са Фондом јесте да се удео плата и пензија смањи на седам, односно 11 одсто бруто домаћег производа (БДП). Такође, како је истакао број пензионера ће наставити да расте. Што значи да све и да пензије остану исте и да се не повећавају расходи за пензионере ће се повећавати. Руф је подсетио и на чињеницу да ће јавни дуг, који је прешао 72 одсто БДП-а, наставити да расте. Упозорио је и да су пред Србијом и неки други спољни изазови.

„Србија се такође суочава са даљим екстерним ризицима, посебно у погледу пораста глобалних каматних стопа, успоравања привредне активности на тржиштима у успону и потенцијалног интензивирања избегличке кризе. Поштовање обавеза у оквиру програма са ММФ-ом помоћи ће да се решавају питања ових осетљивости и побољша економска перспектива Србије”, упозорио је Руф.

Љубодраг Савић, професор Економског факултета, подсећа на једну врло важну чињеницу – расходи за камате Србије и Грчке ће се следеће године готово изједначити.

– Тај показатељ заправо најбоље говори о нашој задужености и о томе у каквој су позицији јавне финансије – каже Савић и додаје да је неспорно дошло до побољшања у буџету.

За разлику од многих економиста, Савић, на пример сматра да ће повећање плата и пензија у условима ниске тражње деловати стимулативно и да из угла економског опоравка то није лоша мера.

Где је Србија, а где Грчка када су у питању издаци за камате, можда најбоље илуструје једна од анализа Фискалног савета. Према њиховим подацима, трошкови за камате у нашем буџету ове године су достигли 3,4 одсто БДП-а (око 130 милијарди динара), а у Грчкој износе 4,2 процента. Следеће године расходи за камате порашће за 15 милијарди динара, што је око 0,4 одсто БДП-а. То значи да ће се расходи за камате Србије и Грчке догодине готово изједначити.

Кад би се ови расходи у потпуности искључили из нашег буџета текуће финансирање било би у плусу. О томе је недавно говорио и премијер Александар Вучић.

– Ми смо сваког месеца бележили боље резултате од очекиваних – казао је он.

Минус у каси ће, како је рекао министар финансија Душан Вујовић, ове године бити за 72 милијарде динара (600 милиона евра) мањи од плана. О коликом износу је реч можда најбоље говори податак да су тим новцем плате и пензије могле да се повећају за око девет одсто. Међутим, тиме би сви ефекти уштеда били анулирани. Тек шестина тог износа искоришћена је за повишице – ММФ је поставио границу на 100 милиона евра.

Већи раст зарада и пензија је немогућ, поготово јер ће минус у буџету 2016. остати на малте не истом нивоу као ове године. Углавном због кашњења у отпуштањима у сектору државе. Када се узму у обзир отпремнине и други једнократни расходи, укупни дефицит ће догодине износити близу четири одсто БДП-а.

Раст запослености не утиче на стандард

Аутор: Александар Микавица

Милојко Арсић: Да је запосленост повећана 10 одсто, БДП би порастао знатно више. – РЗС: У Србији не постоји веза између раста формалне запослености и кретања БДП-а

Према подацима званичне статистике, у Србији је у другом кварталу ове године формална запосленост повећана за 10,2 одсто у поређењу са истим периодом прошле године, али главни и одговорни уредник економског часописа „Квартални монитор” Милојко Арсић каже да то не потврђују други макроекономски показатељи који би требало да прате повећање формалне запослености. Он је више пута указивао да су, по његовом виђењу, статистички подаци о повећању броја запослених у Србији крајње сумњиви, иако постоји мало побољшање на тржишту рада.

Према његовим речима, од априла 2012. стопа незапослености смањена је за трећину или око 240.000 душа. Број запослених повећан је за исто толико или 11,5 одсто, а у исто то време БДП и потрошња грађана стагнирају.

Арсић тврди да је пораст запослености од 10 одсто велика промена и значило би да је 200.000 људи добило посао. Да је то тачно, толики раст запослености одразио би се и на другим макроекономским агрегатима. У том случају би и бруто домаћи производ (БДП) порастао знатно више, потрошња би такође расла, а с њом и приходи од пореза и доприноса.

– Да је стварно толико људи запослено, формално би фонд зарада порастао за осам одсто, па би и порези и доприноси требало да толико порасту, а они, практично, стагнирају и благо опадају – рекао је Арсић.

Према његовим речима, сумњиви су и статистички подаци за појединачне делатности, јер када се детаљније анализирају, види се да је у Анкети о радној снази уочен врло висок раст запослености у делатностима у којима доминира држава, док се на основу евиденције коју воде државни органи не види да је таквог пораста било.

– То је случај са образовањем, где је представљено да је за око 24.000 повећана запосленост. То је делатност у којој доминира држава и према подацима које имају државни органи, знамо да је тамо запосленост пала. Није могуће ни у приватном сектору да је толико запослено, јер би то значило да је отворено стотине приватних школа и универзитета – рекао је Арсић, истичући да сличне недоследности постоје и кад посматра приватни сектор.

Арсић је више пута указивао да, по његовом виђењу, подаци о кретању на тржишту рада нису добри, али да није јасно да ли се сада праве грешке у мерењу стања или се сада добро мери стање или се упоређује с погрешним подацима од прошле године.

– Мислим да су подаци о кретању на тржишту рада од 2009. до 2014. крајње сумњиви. Рецимо, раст од 10 одсто нема ниједна европска земља у овој години, а многе имају раст БДП-а од три-четири одсто, рекао је главни и одговорни уредник „Кварталног монитора”, који издаје Фондација за развој економске науке (ФРЕН).

На тражење „Политике”, у одговору на Арсићеве сумње у податке о кретању запослености из Републичког завода за статистику напомињу да су њихови подаци резултат Анкете о радној

снази, а она не мери регистровану запосленост нити евидентира број запослених лица, већ је реч о статистичкој оцени обима радне снаге, запослености и незапослености, на основу случајно изабраног дела популације, односно узорка.

Друго, по Анкети о радној снази, запосленим се сматрају лица која су најмање један сат у посматраној седмици обављала неки плаћени посао. Поред тога, из државне статистике напомињу и да је већ дужи низ година цела статистика у процесу усклађивања са стандардима ЕУ, што подразумева иновације у процесу прикупљања, обрађивања и публиковања података.

Али, у случају Анкете о радној снази, током претходних година дошло је до промене у периодици анкетања – указују из РЗС.

– Уместо тромесечно, анкета се од почетка 2015. обавља током целе године. Повећан је обим узорка и усавршене су технике оцењивања. Све те промене, иако делимично нарушавају упоредивост са претходним периодима, имају за циљ добијање прецизније оцене контингента радне снаге и као такве се примењују у целој Европи, напомињу у РЗС.

– Зато нису потпуно упоредиви бројеви из другог квартала 2015. године са истим периодом претходне године, али је сигурно да је тренд раста запослености и пада незапослености присутан на српском тржишту рада још од прве половине 2012. године – тврде у државној статистици.

На Арсићеву опаску како држава тврди да се смањује број запослених у јавном сектору, а по подацима РСЗ он расте, у Заводу кажу да је „извесно да постоји тренд раста запослености у секторима државне управе, здравства и образовања”, како од прве половине 2012, тако и у другом тромесечју у односу на први квартал текуће године. Тај раст објашњавају тиме што овим претежно државним секторима припада и помоћно особље – спремачице, чувари и слично, а ти људи су, заправо, запослени код приватника. Такође, додају, формалном сектору образовања припадају и приватни вртићи, школе и факултети, школе језика, уметничке школе, ауто-школе, школе спорта итд.

На Арсићеву примедбу да се раст запослености од 10,2 одсто у другом тромесечју ове године у односу на исти период прошле, ако га је заиста било, није „видео” у расту БДП-а, у Заводу за статистику одговарају да у Србији већ дуже време не постоји веза између раста формалне запослености и кретања БДП-а. При том наводе и више разлога зашто је тако. Утврђено је, кажу у РЗС, да се свега 10 одсто раста или пада стопе запослености може објаснити падом или растом БДП-а. Напомињу да су до истог закључка дошли и аутори ММФ-овог извештаја „15 година економске транзиције”. Они су, наиме, утврдили непостојање везе између БДП-а и запослености и незапослености у целом региону западног Балкана.

Преко 40 одсто запослених прима део зараде на руке

Аутор:Љ. Малешевић

На крају прошле године сваки трећи привредник у Србији сматрао је да у његовој делатности постоје они који раде у сивој зони, док је сада у то уверено чак 43 одсто испитаника.

Негативан тренд присутан је и када је реч о одлучности легалних привредних субјеката да пријављују кршења закона ресорним институцијама. Крајем прошле године то би учинило 44 одсто привредника, а ове само 38.

Председавајући Савезу за фер конкуренцију и генерални директор компаније „Coca-Cola Hellenik” Александар Ружевић објашњава да се процењује да је обим промета у сивој зони у Србији 30 одсто БДП-а, што је други најлошији резултат у централној и источној Европи, одмах после Бугарске.

– Када бисмо смањили ниво сиве економије само један процентни поен, држава би од пореза приходовала додатних 100 милиона евра годишње, што је новац који би се могао употребити за обнову школа и болница, изградњу путева или повећање пензија – рекао је Ружевић. – Али, сива економија је шири проблем од пуке утаје пореза – она представља нефер конкуренцију за сва предузећа која послују поштено, угрожава права радника на пензионо и социјално осигурање и онемогућава контролу исправности и безбедности производа. Зато се друштвено одговорне компаније окупљене у НАЛЕД-овом Савезу за фер конкуренцију залажу за то да Влада Србије до краја ове године донесе национални програм за сузбијање сиве економије.

НАЛЕД указује на то да је позитивна чињеница што привреда има високо развијену свест о штетности сиве економије – да угрожава здравље и безбедност потрошача, да држава нема довољно новца за улагање у здравство, образовање и инфраструктуру и да је реч о организованом криминалу. Ипак, привредници признају да 29 одсто трансакција обављају у кешу и да 34 одсто фирми у њиховој делатности бар делимично ради у сивој зони, што значи да не пријављују раднике или не плаћају порез. Подаци показују да чак 41 одсто запослених код приватника прима део зарада на руке, док је 28 одсто радника запослено на црно.

Председник Управног одбора НАЛЕД-а Влада Атанасијевић каже да се због тих података држави предлажу четири групе мера које би требало да смање пословање у сивој зони.

– Једна од мера је повезивање инспекцијских органа с осталим учесницима који су битни за ефикаснију државу, а то су царина, Пореска управа и полиција – објаснио је Атанасијевић. – Затим, да се подаци обједине кроз електронску државу и буду доступни и другим државним органима. Желимо и да се смање намети, а друга ствар је да се повећа обухват делатности које потпадају под фискализацију, а таквих је много.

НАЛЕД упозорава на то да је привреда због законских прописа од пре две деценија у обавези да десет година чува пословну документацију на папиру, што ствара велике непотребне трошкове

сладиштења. Колико ће уштеде донети нови закон показује рачуница по којој један трговински ланац годишње генерише око 2,5 милиона докумената, а сваки од њих има у просеку четири листа. пошто папир кошта пола евроцента, а тонер један евроцент, долази се до рачунице да трошкови штампања десет милиона страница сваке године иду и до 150.000 евра. На ту бројку треба додати и трошкове закупа или куповине магацинског простора, радника, струје и сервиса.

Привредни раст у Србији 0,5 одсто

Србија ће имати привредни раст од 0,5 одсто у 2015. и 1,5 одсто у 2016, што је, с изузетком Хрватске, најнижа стопа у региону и испод раста у ЕУ, објавио је ММФ. „Већина привреда у земљама југоисточне Европе које нису у ЕУ, осим Србије, забележило је релативно јак раст. Насупрот томе, Србија тек полако излази из рецесије коју су изазвале катастрофалне поплаве у 2014”, наводи се у двогодишњем регионалном извештају.

Странци гледају зараду, а не развој

Аутор: С. МОРАВЧЕВИЋ

Нашој земљи потребна домаћа финансијска институција да носи привредни развој (3). Без наше банке тешко до повољнијих услова за финансирање пројеката

У СРБИЈИ послују само три домаће банке са државним капиталом - Комерцијална, Поштанска штедионица и Српска банка и у наредне две до три године и оне ће завршити у рукама странаца. Комерцијална је већ у процесу приватизације, а за остале две се прави план. Тиме би се ставила тачка на учешће државе у банкарском сектору, за шта многи мисле да није добро. Пре свега, јер домаће банке могу више да пруже грађанима, а нарочито привреди.

- Стране банке могу да буду конкуренција, а домаће би требало да буду носиоци привредног развоја - каже Златан Перучић, некадашњи директор Беобанке, која је кредитирала око 70 одсто српске привреде. - Осамдесетих година прошлог века, Беобанка је годишње финансирала изградњу око 7.000 станова у Београду. Кредити су одобравани запосленима под повољним каматама и без разних провизија и накнада које се сада зарачунавају. Затим, само ИМТ је извозио 40.000 трактора годишње. Касније је лиценцу за те машина преузела Индија и наставила производњу, а наш привредни гигант више и не постоји.

Без домаће банке, тешко да се могу стећи повољнији услови за финансирање пројеката, јер је странцима новац скуп. С друге стране, могу да га шетају где желе, у матицу, у друге земље где послују, ако им се више исплати.

- Домаћа банка, уз помоћ државе, може да понуди пре свега кредите са нижим каматама - наглашава Перучић. - Док сам био у Српској банци имао сам план да оживим производњу мотора коју су радили некада ИМР и ИМТ. Наменска је могла да повећа пословање, јер је било новца за нове пројекте. Прикупио сам довољно новца за почетак, кроз штедњу, а да ме је држава подржала било би и више инвестиција. Немам ништа против страних банака, али свака озбиљна земља требало би да има барем једну своју банку.

То се види и на примеру бивших југословенских република. Словенија је, на пример, сачувала своје банкарство и није широм отворила врата странцима, као ми.

Имати домаћу банку не значи кршити правила пословања, односно одобравати кредите онима који не могу да их врате - истиче Перучић. - Лоших кредита је увек било и биће, али банка мора да процени ризик који носи сваки зајам.

СУДБИНА СРПСКЕ

- ИЗ Српске банке сам отишао без објашњења - каже Златан Перучић. - Прво сам добио награде и признања, а онда ми је уручено разрешење. Речено ми је да се "жели освежење кадрова", иако је такав поступак противзаконит. За годину дана, колико сам био директор ове банке, прикупио сам 40 милиона евра штедње. Банку сам затекао потпуно руинирану, а против претходног директора сам поднео кривичну пријаву за злоупотребу службеног положаја, односно давање кредита без основе. Он је, уместо да одговара пред судом, сада директор једне наше банке у иностранству. Српска банка, која је имала добре шансе да стане на ноге, ради делимично и не зна се њена коначна судбина.